

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701

Aan:

Zie verzendlijst

2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 69 67

Telefax 070 - 3 18 79 51

Uw brief

Uw kenmerk

Ons nummer

Datum

DIS97001932

23 april 1997

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 17/97)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr J.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS 97001932

d.d. 23 april 1997

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. t.a.v. Dhr. [REDACTED] mvr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. ko [REDACTED], d.t.v. HPMV

DCBC, t.a.v. Hfd Dplg door middel van hardcopy en diskette

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HBMA
MID-cel
HAMID/KM, d.m.v. diskette per koerier
Archief

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST
Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

17/97

(Afgesloten 221200 APR 1997)

Conclusie/vooruitzicht

Het Huis van Afgevaardigden van de MKF heeft een wetsvoorstel omtrent de gemeentegrenzen en een speciale status voor Mostar en Sarajevo verworpen, ondanks het feit dat hieromtrent overeenstemming was bereikt binnen de gezamenlijke regering van de MKF.

Het Bosnisch Servische presidiumlid Krajisnik heeft gepleit voor een driedeling van Bosnië en de vorming van een 'alliantie van onafhankelijke staten'. Hoewel deze zienswijze internationaal nog niet 'verkoopbaar' is, geeft ze wel de realiteit op dit moment weer.

Binnen Zajedno is rivaliteit ontstaan tussen de twee leiders, Djindjic en Draskovic. Deze rivaliteit is koren op de molen van Milosevic.

In Montenegro weet Djukanovic tot nu alle druk te weerstand en zich te handhaven op zijn positie. De president van Montenegro heeft in deze kwestie gezichtsverlies geleden.

In Kroatie hebben de resultaten van de lokale verkiezingen niet geleid tot grote veranderingen in de politieke verhoudingen. De HDZ heeft haar positie weten te handhaven. In Oost-Slavonië heeft de belangrijkste Servische partij, de SDSS, in enkele gemeente de meerderheid weten te verkrijgen.

Bosnië-Herzegovina

Ontmoeting tussen NATO-ambassadeurs en leden Bosnische presidium

Op 18 april hebben de 16 ambassadeurs van de NATO gesprekken gevoerd met de drie leden van het Bosnisch nationaal presidium in het Nationaal Museum van Sarajevo. De gesprekken gingen met name over de volgende militaire fase van het Dayton-akkoord. Het Bosnisch Servisch presidiumlid verklaarde hierbij dat de ware schuldigen voor de huidige vastlopen van het vredesakkoord zich aan de MKF-zijde bevinden en dat daarnaast de ICTY-lijst van oorlogsmisdadigers een ernstige belemmering vormde voor het vredesproces. Bovendien vroeg Krajisnik om gelijke behandeling van de MKF en de RS, met name op het gebied van distributie van humanitaire en financiële hulp.

De volgende militaire fase van het Dayton-akkoord behelst met name de vorming van een federaal leger en de uitvoering van de opgelegde reducties. Met name de RS komt tot dusver haar verplichtingen op dit laatste gebied niet na, aangezien men bevreesd is door de toenemende kracht van de ARBiH als gevolg van het Equip&Train programma. Zoals verwacht heeft het Bosnisch Servisch presidiumlid de gesprekken met de NATO-ambassadeurs aangegrepen om concessies los te weken in ruil voor nakoming van de reductieverplichtingen. De concessies van de internationale gemeenschap zouden dan moeten liggen op het gebied van verbeterde

[REDACTED]

economische en financiële hulp aan de RS en het laten vervallen van de eis tot oppakken van de door het ICTY aangeklaagde oorlogsmisdadigers.

Moslim Kroatische Federatie

Delic waarschuwt tegen opdeling Bosnië-Herzegovina

De opperbevelhebber van de Bosnische regeringstroepen (ARBiH), Delic, heeft bij gelegenheid van het vijfjarige bestaan van de ARBiH gewaarschuwd dat "al degenen die aansturen op een nieuwe oorlog, of op de verdeling van Bosnië-Herzegovina" rekening moeten houden met de slagkracht van de ARBiH.

Uit de uitspraak van Delic blijkt allereerst zijn vertrouwen in het militaire vermogen van de ARBiH. Dit vertrouwen is tenminste voor een deel gebaseerd op het feit dat de ARBiH er in een periode van externe en interne agressie in is geslaagd een defensief vermogen op te bouwen en dit nu consolideert en uitbreidt. Daarbij speelt het "Equip & Train"-programma zonder meer een rol, al is in het verleden herhaaldelijk gebleken dat Bosnische bevelhebbers het offensieve vermogen van hun eenheden overschatten. De uitspraak van Delic is zonder twijfel primair gericht tegen de Bosnische Serviërs en onderstreept dat Delic rekening houdt met nieuwe strijd tegen hen. Zijn woorden kunnen echter ook worden gezien als een verkapt dreigement aan het adres van de Bosnische Kroaten, die de afgelopen periode eveneens blij hebben gegeven van een steeds openlijker separatisme.

Toenadering tussen SDA en SBiH

Onlangs heeft een gezamenlijke vergadering plaatsgevonden van de delegaties van de belangrijkste Moslim-partijen SDA en SBiH in het Bosnische parlement. Deze bijeenkomst werd bijgewoond door de twee voorzitters van de partij, presidiumvoorzitter Izetbegovic en co-premier Silajdzic, alsmede door enkele andere prominente SDA-leden. Afsproken werd de samenwerking in parlementair kader verder te intensiveren en dit samenwerkingsverband open te stellen voor "gelijkgestemde partijen".

Silajdzic had vorig jaar de SDA verlaten, omdat hij van mening was dat deze zich te sterk op de Moslim-belangen richtte. Om die reden had hij de niet op etnisch-nationalistische leest geschoeide SBiH opgericht en daarmee deelgenomen aan de verkiezingen van september jl. Er waren echter voortdurend aanwijzingen dat de "afscheiding" tot stand was gekomen in overleg met en met instemming van Izetbegovic. De SDA-leiding wordt geconfronteerd met een fundamenteel dilemma: officieel staat zij een niet-etnische politiek voor, maar in de praktijk behartigt zij de belangen van de Moslims. Met de "afscheiding" van Silajdzic wilde Izetbegovic tevens stemmen vergaren van de Moslims die de niet-etnische lijn aanhangen. Sinds de verkiezingen is sprake van toenadering tussen Silajdzic en Izetbegovic; dit is ook de reden waarom Silajdzic, officieel leider van een oppositiepartij, toch tot co-premier is benoemd. De verdere coördinatie van SBiH en SDA lijkt bedoeld om het optreden van beide "partijen" nog beter op elkaar af te stemmen.

Wetsontwerpen door Huis van Afgevaardigden MKF verworpen

Het parlement van de Moslim/Kroatische Federatie (MKF) heeft enkele wetsontwerpen, die eerder door de regering waren goedgekeurd, verworpen. De wetsvoorstellen hadden betrekking op het grensverloop en de status van enkele gemeenten, waaronder Sarajevo en Mostar.

Het grensverloop van enkele "gemengde" gemeenten (plaatsen die een Moslim- en een Kroatisch deel hebben), alsmede de status van met name Mostar is tussen Moslims en Kroaten reeds geruime tijd een heet hangijzer. Daarbij speelt vooral het Kroatische streven naar (tenminste) autonomie een hoofdrol. Tegen die achtergrond is niet opmerkelijk dat het parlement de genoemde wetsvoorstellen heeft verworpen, maar veeleer dat er op regeringsniveau

[REDACTED]

overeenstemming was bereikt. Gezien de voortdurende verslechtering van de etnische verhoudingen in de MKF, moet er in de toekomst op worden gerekend dat ieder voorstel van de ene partij per definitie onaanvaardbaar zal zijn voor de andere, en daarmee eventuele toekomstige concessiebereidheid nog verder zal doen afnemen. In de huidige omstandigheden zijn voortdurende (gewapende) conflicten tussen Kroaten en Moslims veel waarschijnlijker dan vruchtbare samenwerking binnen de "Federatie". Het enige lichtpuntje in deze kwestie is dat het Huis van van de MKF eindelijk eens keer zijn parlementaire functie heeft vervuld.

Gesprekken tussen minister-presidenten van de MKF en RS

Op 16 april hebben de minister-presidenten van de MKF en de RS, Bicakcic en Klickovic, in Sarajevo gesprekken gevoerd over de onderlinge handelsbetrekkingen en de verbindingen tussen beide entiteiten. Er zijn geen nadere gegevens bekend over de uitkomst van de onderhandelingen.

De afgelopen weken hebben functionarissen uit zowel de MKF als de RS gepleit voor intensievere samenwerking op economisch gebied, met name waar het transport- en energievoorzieningen betreft. Eén van de argumenten die daarbij werden gebruikt, was het feit dat Bosnië-Herzegovina vóór de oorlog op juist deze terreinen een geheel vormde en dat het in vele gevallen in het voordeel van beide partijen zou zijn deze betrekkingen te herstellen. Toch zullen pogingen daartoe niet eenvoudig te realiseren zijn. Onderling wantrouwen, de koppeling tussen economische en veiligheidskwesties (met inbegrip van de terugkeer van vluchtelingen) alsmede het feit dat de RS zich nu reeds in sterke mate oriënteert op de economie van Joegoslavië, zullen in de praktijk spelbrekers blijken. Dat er toch is onderhandeld, houdt verband met de wens van beide partijen om niet in een later stadium verantwoordelijk te worden gesteld voor de impasse. Een belangrijke factor van overweging zal ook zijn dat de internationale gemeenschap voor de organisatie van een Donor-conferentie voorwaarden heeft gesteld, onder meer de (indruk van) intensivering van de economische samenwerking. Aangezien beide entiteiten hopen te profiteren van Donorhulp, is de indruk van bereidheid tot economische samenwerking voor beide partijen essentieel.

Republika Srpska

Krajisnik voor driedeling Bosnië

Het Servische lid van het Bosnische presidium Krajisnik heeft voorgesteld de Moslim/Kroatische Federatie (MKF) in tweeën te delen, omdat "de verschillen tussen de Moslims en Kroaten soms groter zijn dan die tussen de MKF en de Bosnisch-Servische republiek (RS)". Bovendien stelde hij voor Bosnië-Herzegovina om te vormen tot een "alliantie van onafhankelijke staten", die zelfstandig hun onderlinge betrekkingen zouden kunnen regelen.

De uitspraak van Krajisnik past in het streven van de Bosnische Serviërs om "Dayton" en de daaruit volgende bepalingen te presenteren als een erkenning van de soevereiniteit van de Bosnisch-Servische republiek. Tevens houden zijn woorden evenwel een pleidooi in voor revisie van één van de kernbepalingen van Dayton, te weten de MKF. Gezien de voortdurend verslechterende relaties tussen de Kroaten en Moslims zullen laatstgenoemden aan de woorden van Krajisnik nieuwe vrees ontleenen voor toenadering tussen Serviërs en Kroaten, niet in de laatste plaats omdat laatstgenoemden niet ongevoelig zullen zijn voor pleidooien voor decentralisatie van gezag op zowel federaal als nationaal niveau. Overigens moet er van worden uitgegaan dat de door Krajisnik voorgestelde ontwikkeling de facto de realiteit van de komende maanden, zo niet jaren, zal vertegenwoordigen, tenzij de internationale gemeenschap effectieve middelen weet te formuleren om dit tij te keren.

Plavsic breekt lans voor privatisering en rechtsstaat

Tijdens een recent bezoek aan het zuidoosten van de Bosnisch-Servische republiek (RS) heeft RS-president Plavsic zich gekeerd tegen politici "die nog moeten aantonen dat zij in de praktijk vóór een rechtsstaat zijn". Bovendien stelde zij niet te zullen aanvaarden dat bepaalde personen zullen worden bevoordeeld door privatisering van de economie. Integendeel zouden de voordelen daarvan aan de schatkist van de RS moeten toevallen.

De uitspraken van Plavsic houden verband met haar strijd tegen andere leden van de Bosnisch-Servische leiding, en met name de Servische vertegenwoordiger in het Bosnische presidium Krajisnik. Laatstgenoemde is één van de meest welvarende personen in de RS en heeft een zodanig groot aandeel in vele bedrijven, dat hij ernstig moet vrezen voor de gevolgen van privatisering. Hij zal zeker proberen zich te verrijken bij een eventuele poging daartoe. Een ander thema dat Plavsic aanroert, is de wetteloosheid die in vele delen van de RS heerst en waarvan ook criminelen en lokale machthebbers vaak profiteren. Kennelijk is Plavsic, vermoedelijk niet ten onrechte, dat deze wetteloosheid ook in het voordeel van haar tegenstanders werkt. Haar argumenten ten gunste van recht en orde betreffen echter geen ideologische tegenstelling, doch zijn, evenals de rest van de politieke "dialog" in de RS, echter slechts bedoeld om een persoonlijke vete uit te vechten. Het zou op zich niet ondenkbaar zijn dat Krajisnik zich van dezelfde argumenten zou bedienen om Plavsic te bestrijden. Om soortgelijke redenen geldt Plavsic, die zich in het verleden heeft gemanifesteerd als een nauw medestander van haar voorganger Karadzic en voorstander van etnische "zuiveringen", momenteel als vertegenwoordigster van de gematigde stroming in de Bosnisch-Servische politiek. Er is geen sprake van dat zij een inhoudelijke ommezwaai heeft gemaakt; zij heeft zich slechts gelieerd met een factie waarin zij steun verwacht in haar strijd met Krajisnik. Indien zij betere kansen zou hebben bij een meer extremistische fractie, zou zij (en met haar alle andere Bosnisch-Servische politieke leiding) zonder scrupules andere opvattingen verkondigen.

Joegoslavië

Rivaliteit binnen Zajedno

In een recent interview heeft de leider van de *Democratische Partij* (DS) en burgemeester van Belgrado, Djindjic, voorgesteld het oppositionele samenwerkingsverband "Zajedno" uit te breiden met alle oppositiepartijen, met uitzondering van de extreem-nationalistische Radicale Partij (SRS). Tegen dit voorstel is inmiddels bezwaar geuit door de leider van de *Servische Vernieuwingspartij* (SPO), Draskovic, die de vrees uitte dat daardoor de doelstellingen van "Zajedno" verder worden verwaterd. In een poging de geschillen te beslechten werd op 14 april een overeenkomst gesloten. Op 19 april werd Vuk Draskovic door het hoofdbestuur van de SPO officieel kandidaat gesteld voor de komende presidentsverkiezingen. De DS heeft de kandidatuur van Draskovic echter nog niet bevestigd. De kleinere *Burger Alliantie van Servië* (GSS) maakte echter bekend de kandidatuur van Draskovic reeds te steunen.

De samenwerking binnen "Zajedno" vertoont, ondanks pogingen van Djindjic en Draskovic om een dialoog op gang te houden, steeds meer scheuren. Daarbij speelt een hoofdrol het feit dat met name de DS en de SPO meer geschilpunten dan overeenkomsten hebben. Alhoewel in het begin van dit jaar tussen de leiders van Zajedno reeds een overeenkomst was gesloten (Djindjic burgemeester van Belgrado, Draskovic president van Servië) is de kandidatuur van Draskovic niet onomstreden. Diep in zijn hart begeert Djindjic ook dit ambt en hij geeft zichzelf bij de presidentsverkiezingen een betere kans dan Draskovic die immers al eens eerder in een presidentsverkiezing door Milosevic is verslagen. Djindjic acht op dit moment zijn eigen positie nog niet sterk genoeg om zijn eigen kandidatuur door te zetten en een scheuring binnen Zajedno te riskeren. Om zijn eigen positie te versterken wenst hij daarom allereerst een uitbreiding van de

Zajedno-coalitie. Vermoedelijk wil hij met de toelating van andere meer gematigde partijen bovendien een tegenwicht te bieden tegen de monarchistisch-nationalistische doelstellingen van Draskovic. Indien dit is bewerkstelligd is hij naar alle waarschijnlijkheid bereid een scheuring van Zajedno te accepteren en zelf een gooi te doen naar het presidentschap, waarbij hij denkt het leeuwendeel van de oude Zajedno-aanhang achter zich te krijgen.

De huidige problemen binnen Zajedno spelen Milosevic vanzelfsprekend in de kaart. Des te langer hij de verkiezingen uitstelt des te groter wordt de kans op scheuring binnen Zajedno. Bovendien vermindert door het in de media uitvechten van de rivaliteit tussen Djindjic en Draskovic het vertrouwen van de kiezer in de oppositieleiders.

BETA meldt chaos bij Servische politie

Volgens het relatief onafhankelijke Servische persbureau BETA hebben drie belangrijke Servische politie-functionarissen, onder wie het hoofd van politie in Belgrado, hun functie neergelegd na de benoeming van de nieuwe Servische minister van Binnenlandse Zaken Stoilkovic. Volgens BETA zien de meeste politie-functionarissen Stoilkovic niet als een specialist op het gebied van openbare orde, maar als een partij-politicus die niet geschikt zou zijn om leiding te geven aan politiediensten. Ook de leider van de extreem-nationalistische Radicale Partij (SRS) Seselj, heeft de benoeming van Stoilkovic bekritiseerd.

Zoals bekend was de voorganger van Stoilkovic, Stojicic, vorige week in een restaurant in Belgrado vermoord. De dood van Stojicic is een tegenvaller voor de Servische president Milosevic. Nu deze beoogt president van Joegoslavië te worden, had hij de Servische minister van Binnenlandse Zaken Sokolovic, die in zijn naam een hechte controle over de Servische politie uitoefende, benoemd op dezelfde post in het Joegoslavische kabinet. Stojicic, eveneens een vertrouweling van Milosevic, stond op de nominatie om Sokolovic op Servisch niveau op te volgen. Deze functie is van kardinaal belang, omdat de Servische veiligheidsdiensten in de huidige situatie nog invloedrijker zijn dan de Federale. Kennelijk heeft Milosevic geen goed alternatief voor Stojicic kunnen bedenken en heeft hij een partijfunctionaris met beperkte ervaring op deze positie genoemd. De Servische politieleiding vreest kennelijk dat Stoilkovic haar belangen onvoldoende zal weten te behartigen. Ook is zij kennelijk bevreesd dat zij onder leiding van Stoilkovic, indien deze geconfronteerd zal zijn met een "tegenstander" als Sokolovic, aan het kortste eind zal trekken. In ieder geval zullen dergelijke incidenten leiden tot prestige- en populariteitsverlies van Milosevic onder de Servische politie. Vermeldenswaard is overigens dat de aanslag op Stojicic inmiddels is opgeëist door een groepering die zich "Vrij Servië" noemt. In een brief aan de krant "Dnevni Telegraf" werd gesteld dat Milosevic zelf het volgende slachtoffer zal zijn. Desondanks is verre ven zeker dat aan de moord politieke motieven ten grondslag hebben gelegen; in ieder geval is de groepering "Vrij Servië" onbekend.

Crisis in Montenegro verhardt zich

De president van Montenegro, Bulatovic, heeft de openbare aanklager in zijn republiek opgedragen een onderzoek in te stellen naar het hoofd van de Veiligheidsdienst in Montenegro, Maras. Volgens Bulatovic zijn er aanwijzingen dat Maras in strijd met de Montenegrijse Grondwet heeft gehandeld en daardoor de belangen van Montenegro heeft geschaad. Maras was één van de functionarissen wier aftreden werd geëist door de tegenstanders van premier Djukanovic. Er waren aanwijzingen dat Maras gegevens heeft achtergehouden voor de Servische geheime dienst, die op deze wijze informatie over de binnenlandse situatie in Montenegro moest missen. De uitspraak van Bulatovic geeft aan dat hij zich definitief in het kamp van de tegenstanders van Djukanovic heeft geschaad, ondanks zijn recente kritiek op Milosevic. Zijn opdracht onderstreept dat hij de strijd tegen Djukanovic en diens medestanders wil verharderen.

[REDACTED]

Djukanovic heeft echter nog geen indicatie gegeven dat hij bereid is de strijd op te geven. Bovendien kreeg hij afgelopen week krachtige steun uit de hoek van het Montenegrijnse parlement. Diens voorzitter Marovic, liet weten niet in te zullen gaan op het verzoek van de Montenegrijnse president Bulatovic om het parlement in spoedzitting bijeen te roepen. Het relatief onafhankelijke Montenegrijnse persbureau Montena-fax wist echter te melden dat premier Djukanovic had ingestemd met de eis van Bulatovic dat twee ministers worden vervangen, mits enkele anderen eveneens worden ontslagen en Djukanovic invloed heeft op de benoeming van nieuwe ministers. Het ontslag van Maras zou ook bespreekbaar zijn, maar pas als duidelijkheid zal bestaan over de waarneming van zijn functies.

Zoals reeds eerder gemeld streeft de Servische president Milosevic naar het aftreden van Djukanovic in verband met diens liberale economische koers, die niet alleen een bedreiging vormen voor de sociaal-economische oriëntatie die Milosevic voorstaat, maar ook voor diens persoonlijke economische belangen. Het conflict betreft deels de ondergeschikte positie van Montenegro binnen het Joegoslavische staatsverband, en deels het streven van Djukanovic naar liberalisering van de economie en oriëntatie op het Westen. Uit bovengenoemde berichten blijkt dat Djukanovic relatief sterk staat in deze controversen. Niet alleen lijkt hij zich met succes te hebben verzet tegen zijn ontslag, al is dat dan ten koste van enkele van zijn medestanders in de Montenegrijnse regering, maar ook heeft hij zich kennelijk het recht verworven op een aantal posten nieuwe geestverwanten te benoemen. Hieruit blijkt dat een zodanig groot deel van de Montenegrijnse politieke top achter Djukanovic staat, dat de Servische druk (in ieder geval op korte termijn) niet het door Milosevic gewenste resultaat heeft. Dit moet worden gezien als een succes voor Djukanovic c.s., en als een pijnlijke nederlaag voor Bulatovic. Niet alleen verliest hij prestige doordat Marovic (een medestander van Djukanovic) zijn opdracht openlijk afwijst, maar ook verliest hij daardoor een deel van zijn nut als middel van Milosevic om invloed uit te oefenen op de Montenegrijnse politieke top. In samenhang met de kritiek die Bulatovic eerder dit jaar naar aanleiding van de demonstraties in Belgrado op Milosevic had uitgeoefend (maar die hij na een bezoek aan Belgrado weer had moeten intrekken), zou dit op den duur kunnen leiden tot de vervanging van Bulatovic.

Oppositieleider in Montenegro ontslagen als partijvoorzitter

In Montenegro heeft op 18 april heeft het hoofdbestuur van de grootste oppositiepartij, de *Nationale Partij van Montenegro* (NSCG) besloten om Novak Kilibarda af te zetten als voorzitter. Als nieuwe voorzitter is de huidige vice-voorzitter, Bozidar Bojovic, benoemd.

Binnen de partij was een conflict ontstaan over de voorzetting van de politieke samenwerking met een andere oppositiepartij, de *Liberale Alliantie*. (LSCG). De partijvoorzitter Novak Kilibarda gold als voorstander van de samenwerking. Een groep onder leiding van Bojovic dringt echter al geruime tijd aan op de terugkeer van de partij naar haar basis politieke en nationale principes, aangezien de samenwerking met de LSCG had geleid tot een verkiezingsnederlaag. Tijdens een eerdere speciale zitting van het hoofdbestuur verliet de meerderheid van het hoofdbestuur de vergadering en hield later een aparte vergadering in een restaurant in Podgorica. Deze meerderheid heeft dus uiteindelijk besloten om Kilibarda te ontslaan en vice voorzitter Bozidar Bojovic aan te stellen als nieuwe voorzitter. Zoals meestal het geval is bij splitsingen binnen de oppositie, is de regeringspartij van Montenegro (DPS) echter het meeste gebaat.

Kroatië

Tudjman tevreden met verkiezingsresultaat

De Kroatische president Tudjman heeft de uitslagen van de afgelopen lokale verkiezingen bestempeld als een duidelijke zege voor zijn partij, de HDZ. Ook het hoofd van het Kroatische bestuur voor Oost-Slavonië, Vrkić, heeft tevredenheid geuit over het resultaat van de verkiezingen

[REDACTED]

in dat district. Volgens een recente verklaring van Vrkic zal Kroatië binnen 30 dagen concrete maatregelen nemen om Kroatische bestuursorganen in het gebied te vestigen. In de verklaring van Vrkic werd iedere mogelijkheid van zelfbestuur voor Servische entiteiten uitgesloten.

De "duidelijke zege" van de HDZ verdient enig voorbehoud. In 19 van de 21 Zupanja's is de partij erin geslaagd om een meerderheid te verwerven. Hierdoor heeft de HDZ haar zetels in het Huis der Zupanja's (soort eerste kamer) weten uit te breiden van 38 naar 41 zetels (dit huis telt 63 zetels). In de meeste grote steden moet de overwinning echter aan de oppositie worden gegeven, alhoewel in Zagreb de HDZ haar aantal zetels wist uit te breiden. Over het algemeen heeft de HDZ slechts ongeveer 35% van de stemmen gehaald, waardoor de huidige verhoudingen gehandhaafd blijven. Het tegenvallend resultaat van de oppositie is voor een groot deel te wijten aan het feit dat men er niet in was geslaagd om een landelijk gezamenlijke oppositiesamenwerkingsverband tot stand te brengen. In Oost Slavonië heeft de HDZ beslag weten te leggen één Zupanja-raad. In de Vukovar-Sreijem Zupanja is de SDSS de grootste partij geworden, maar een samenwerking tussen de Kroatische partijen geeft de HDZ ook hier de absolute meerderheid. Ook in Vukovar kan de HDZ de overwinning claimen, zij het met marginaal verschil. In 11 van de 28 gemeentes kan de voornaamste Servische partij, SDSS, echter de overwinning op eisen en gemeentebesturen gaan vormen.

De uitspraken van Tudjman zijn voor een deel toe te schrijven aan opluchting, omdat de opiniepeilingen een nog slechter resultaat voor de HDZ te zien hadden gegeven, omdat veel kiezers de HDZ associëren met de verslechterende sociaal-economische situatie of de leiderscultus van Tudjman. Er zijn overigens berichten dat de HDZ in sommige gebieden de verkiezingsuitslagen vervalst heeft. Deze beschuldigingen komen primair van de Servische partij in Oost-Slavonië, maar ook de "gematigde" Kroatische oppositie heeft fraude gemeld.

Uit de verklaring van Vrkic blijkt dat de Kroatische autoriteiten de verkiezingen zien als een duidelijke stap in de richting van de terugkeer van Kroatische vluchtelingen naar Oost-Slavonië en het herstel van het Kroatische gezag over dit gebied. Deze situatie, en het feit dat iedere vorm van autonomie voor de Servische gebieden wordt uitgesloten, zal zeker het vertrouwen van de Serviërs in etnische verzoening niet vergroten. Het streven van Vrkic c.s. kan zelfs tot problemen leiden, zeker in die gebieden waar de gemeenteraden een Servische meerderheid te zien geven.